

PSYCHOPEDIE

Obor speciální pedagogiky – zabývá se rozumově postiženými jedinci. Cílem je maximální rozvoj a maximálně možná integrace. Název pochází z řeckého psýché (duše) a paidea (výchova).

Předmětem psychopedie je rozvoj, výchova a vzdělávání dětí (mládeže, osob) s mentálním postižením (mentální retardací).

Dříve se psychopedie zabývala vzděláváním dětí epileptických, dnes – epileptici velmi málo, ale vzdělávání dětí autistických.mental1

Mentální retardace

Je charakteristická celkovým snížením intelektuálních schopností – myslet, přizpůsobovat se, učit se, nedostatečná řeč, sociální návyky, učit se. IQ menší jak 70 má 2,14 % populace. Když se připočte mentální retardace získaná v dospělosti, je zřejmé, že mentální retardací trpí 3 – 4 % populace.

Propočet IQ: Věk mentální se dělí věkem biologickým a násobí stem. $IQ = (MV/FV) \times 100$. Pro určení hranice mentální retardace se pak používá tzv. Gaussova křivka.

Současné pojetí mentální retardace v české psychologii.

Pojem mentální retardace se poprvé objevil v roce 1941 (Doll USA). Vyjádřil hlavní kritéria mentální retardace – důraz položil na přizpůsobivost. U nás po roce 1959 (Mojmír Dolejší). Zdůrazňoval sociální aspekt mentální retardace – začlenění jedince do společnosti.

Starší výrazy pro mentální retardaci:

Duševně chybní, duševně úchylní, duševně abnormální, duševně opoždění, duševně defektní, rozumově chybní, děti s chybným rozumovým vývojem, rozumově zaostalí, slabomyslní, oligofrenní, mentálně defektní, mentálně subnormní, mentálně opoždění, debilita, imbecilita, idiocie.

Ve školství jsou dnes děti s mentálním postižením označovány jako „žáci se speciálními vzdělávacími potřebami“.

Oblasti nejvíce postižené mentální retardací:

Vnímání

- zpomalené tempo a značné zúžení rozsahu vnímání
- inaktivita vnímání, absence zájmu prohlížet si předměty a věci dopodrobna a do všech detailů.

Pozornost

- nízký rozsah sledovaného pole, nestálost, snadnou unavitelnost i sníženou schopnost rozdělit se na více činností

Myšlení

- nedostatky v analýze a syntéze, v indukci a dedukci, v abstrakci, generalizaci, v analogii a porovnávání, klasifikaci a strukturalizaci zůstává konkrétní, jednoduché
- nedostatečná je schopnost zobecňování a slabá schopnost osvojování pravidel a obecných pojmů
- nedostatečné vnímání logických souvislostí a časové následnosti

Řeč

- narušená po obsahové i formální stránce
- narušení obsahu sdělení
- nedostatky v artikulaci

Paměť

- pomalé tempo osvojování nových poznatků, nestálost jejich uchování a nepřesnost při jejich vybavování
- proces zapamatování je narušen ve všech jeho fázích (v zapamatování, udržení i ve vybavování)

Emoce

- jsou primitivnější a mnohdy protikladné a opožděné
- city bývají neadekvátní podnětům
- někteří postižení jsou velmi emocionální
- jsou velmi vnímaví trápení a bolesti

Vůle

- nedostatek iniciativy a nesoulad v řízení svého jednání v souladu se vzdálenějšími cíli
- nedostatek vůle překonávat překážky
- hypobulie (snížení volných kompetencí)
- abulie (úplná absence volných kompetencí)

Sebehodnocení

- vztah k emocím
- mnohdy zvýšené sebehodnocení, sebevědomí
- přeceňování se

Sexualita

- stejné potřeby jako běžná populace
- nedomyšlení důsledků otevřeného sexuálního chování – obnažování a především masturbování na veřejnosti
- zranitelnost – často se stávají oběťmi znásilnění či svedení

Charakter

- charakter osob s mentálním postižením lze formovat – důslednost, neustálá kontrola plnění zadaných úkolů, zavedení pevného denního řádu a spolupráce s rodinou

Mentální retardace je vývojová porucha, která se nejvíce projevuje v procesu učení.

Původ mentální retardace:

ZÍSKANÁ A VROZENÁ

- Vrozená mentální retardace – opoždění duševního vývoje v prenatálním, perinatálním nebo v časně postnatálním období, nejpozději do dvou let života dítěte
- Získaná mentální retardace (demence) – snížení již nabytých mentálních schopností jedince, které může nastat v různých obdobích lidského života (v dětství, dospělosti, stáří), zpravidla po druhém roce života. (Švarcová, 2004)

Vrozená retardace, genové změny, ozáření, otravy, přidušené děti – hypoxie, úrazy dětí, porodní problémy, infekce, agresivita vůči matce (poranění matky a plodu), alkoholismus matky, toxikomanie, tabakismus, zánět mozku.

Vrozená mentální retardace

- Prenatální období – 80 % případů
- Heredita – dědičnost.
- vzorec pro dědičnost inteligence. Platí však s 50 %:

IQ dítěte = IQ otce + IQ matky děleno dvěma, 25% má však vyšší inteligenci než rodiče a 25% má nižší inteligenci než rodiče

- Genové mutace a chromozomální aberace (nepravidelnost ve stavbě řetězce) (Downův syndrom – Trizomie a těžký fragilní X chromozom.) Chromozomální aberace – je jich kolem stovky a polovina z nich má dopad na inteligenci jedince. (Ztrojený 23. chromozom – nevyvinutí pohlavních znaků) Fragilní X chromozom. U mužů je obvyklé XY, u žen je XX. Fragilní x chromozom – Přidává se další X. Muž má pak XYX a žena XXX. Muž je postižený více – mentálně retardovaný.
- Intoxikace
- alkoholismus v průběhu těhotenství (fetální alkoholový syndrom – při porodu má dítě výraz starého člověka, vlasaté děti, je významně poškozen mozek, poruchy CNS, poškození kognitivních funkcí (myšlenkové procesy, které nám umožňují rozpoznávat, pamatovat si, učit se a přizpůsobovat se)), silně poškozený mozek, metabolické poruchy, srdeční vady
- nealkoholová toxikomanie – tvrdé drogy
- medikamentózní (užívání léků)
- pobyt těhotné matky ve škodlivém prostředí – chemické provozy, záření, zakouřené místnosti (například servírky)
- celkově zhoršené životní prostředí

- Stres
- Odlišný krevní Rh faktor (v současnosti tento problém v ČR neexistuje díky pravidelným prohlídkám)

Perinatální období – 5 % případů

- abnormality plodu, porodních cest a porodu
- porodní traumata – poškození nástroji u porodu, císařský řez
- hypoxie – přidušení plodu, aspirace plodové vody do dýchacího ústrojí

Postnatální období (do 2. roku života) – 15% případů

- organické poškození mozku – oligofrenie
- komoce (otřesy) a kontuze (zhmoždění) mozku
- záněty mozkových blan – nejhorší do 1. roku
- další traumata hlavy

Demence

O demenci mluvíme ve 2. roku dítěte – emočně labilnější dítě, podrážděné, unavené, velké výkyvy v pozornosti. V době puberty – bezohlednost, agresivita, poruchy učení.

Stařecká demence – patologická porucha – závažné onemocnění progresivního charakteru.

Forma eretická Forma torpidní

Agresivní, příliš aktivní, verzatilní - psychomotorický neklid, zvýšená dráždivost - impulsivní, výbušný, útoční - výkonově můžou být nadhodnocení Depresivní, pasivní - snížená dráždivost, netečnost, apatie - nezáměr o okolní prostředí - výkonově můžou být podhodnocení

Hloubká retardace

Stanovuje se podle IQ (intelligenční kvocient), určují pedagogicko psychologické poradny. Kvocient WHO 1992 – americká norma

Downův syndrom (1% celkové populace) – Trizomie (po staru Mongoloismus). Ztrojený 21. pár chromozomů. Obvykle středně těžká mentální retardace. Postižení jsou společenší. Projevy – zavalitý trup, krátký krk, krátké končetiny, menší hlava oproti normálu, malé uši, šikmé oči, blond – rovné vlasy, poruchy v dentice, postižený mozek – posunutý práh bolesti (velmi citlivý), snížená intelektová kapacita (středně těžká mentální retardace).

Poruchy autistického spektra – autismus, poruchy autistického spektra a pervazivní vývojové poruchy

Termín autismus je odvozen z řeckého slova autos – které znamená „sám“, a přípony -ismus – která označuje stav, směr nebo orientaci (Vocilka, 1996)

Pervazivní vývojové poruchy patří k nejzávažnějším poruchám dětského mentálního vývoje. Slovo pervazivní znamená vším pronikající a vyjadřuje fakt, že vývoj dítěte je narušený v mnoha oblastech. Dítě vnímá, prožívá, a tedy se i chová jinak (Thorová, 2006)

Autismus představuje pervazivní vývojovou poruchu, která se projevuje „triádou“ symptomů:

- kvalitativním narušením komunikace
- problémy v sociálním chování
- v představivosti

Mimo to se u osob s autismem mohou objevit i nespecifické projevy, charakterizované přecitlivělostí na smyslové podněty. Jednoznačná příčina autismu není doposud známa, na jeho vzniku se podílí velké množství působících faktorů. Jako nejčastější příčiny se zmiňují:

- mozkové dysfunkce, které mohou vést k úplnému rozvinutí autismu (neurobiologický model)
- vliv stresu (Tinbergenův „behaviorálně-etologický“ model)
- genetické predispozice (Pastieriková, 2011).

Spouštěcí mechanismy poruch autistického spektra (Hoffman 2008):

- prostředí (např. olovo, rtuť, hliník, toluen apod.)
- strava (nedostatek vápníku, hořčíku, železa apod.)
- metabolické obtíže (nedostatečná detoxikace ledvinami, abnormality v režimu aminokyselin apod.)
- narušení funkcí štítné žlázy
- střevní nemoci (propustnost střev, přebytek kvasinek, bakteriální toxiny apod.)
- alergie a imunologické aberace (infekce, očkování apod.)

Symptomy:

- projevy již v raném dětství
- postižení ve třech oblastech – triáda:
- omezení recipročních sociálních interakcí
 - nejistota a neschopnost přiměřeně navázat kontakt
 - absence sociálního porozumění – nerozumí emocím druhých
 - problém s očním kontaktem
- omezení reciproční komunikace (verbální i neverbální)
 - porucha na úrovni receptivní (porozumění)
 - porucha na úrovni expresivní (vyjadřování) – verbální i neverbální
 - chybí vrozená schopnost uvědomit si, že jazyk je nástroj, kterým lze něco sdělit, případně ovlivnit své okolí k svému prospěchu
- omezení imaginace, které se projevuje omezeným repertoárem chování
 - stereotypy v oblasti zájmů – sbírání různých faktů, předmětů
 - vytváření rituálů

Péče o mentálně postižené – institucionalizovaná edukace

- Středisko rané péče
 - diagnostika
 - komplexní přístup a péči o děti
 - odborná podpora
 - poradenství
- Předškolní vzdělávání
 - mateřská škola
 - speciální třída při mateřské škole
 - mateřská škola speciální
 - přípravná třída základní školy – především pro děti ze sociálně znevýhodněného prostředí a děti s odkladem školní docházky

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání – u osob s mentálním postižením je zaměřen na zvládnutí sebeobsluhy a hygienických návyků s ohledem na stupeň a věk dítěte.

- Základní vzdělávání
 - základní škola
 - individuální integrace – individuální vzdělávací program
 - skupinová integrace – vzdělávání mentálně postižených ve třídách zřízených pro žáky se zdravotním postižením při běžné škole nebo ve třídě pro žáky s jiným druhem postižení
 - základní škola praktická
 - vzdělávání se realizuje po dobu devíti let, nejvýše však do 17 let věku
 - zařazení žáka do základní školy praktické může předcházet diagnostický pobyt v délce 2–6 měsíců
 - RVP pro základní vzdělávání s přílohou upravující vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením

- přípravný stupeň základní školy speciální
 - umožňuje nezbytnou přípravu na vzdělávání dětem s těžším mentálním postižením, postižením více vadami nebo autismem
 - přípravný stupeň není součástí povinné školní docházky
- základní škola speciální (dříve pomocná škola)
 - vzdělává žáky se středním a těžkým mentálním postižením, souběžným postižením více vadami a žáky s poruchou autistického spektra
 - RVP pro základní školu speciální, obsahuje dva díly:
 - díl I – vzdělávání žáků se středně těžkým mentálním postižením,
 - díl II – vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami.
 - Vzdělávání je desetileté:
 - stupeň: 1.–6. ročník
 - 2. stupeň: 7.–10. ročník
 - Rehabilitační třída základní školy speciální
 - pro žáky se středním a těžkým mentálním postižením a žáky s kombinovanými vadami
 - žák zde plní povinnou školní docházku
 - člení se na dva stupně, stejně jako u ZŠ – rozdíl je, že oba jsou pětileté
- Střední vzdělávání
 - Odborná učiliště – střední odborné školy
 - Dvouletý obor ukončený závěrečnou zkouškou a získáním vysvědčením
 - Tříletý obor ukončený závěrečnou zkouškou a získáním výučního listu
 - Orientace na praktické dovednosti směřující uplatnění absolventa
 - Praktické školy
 - pro žáky, kteří ukončili docházku v nižší než deváté třídě
 - pro žáky ze základní školy speciální a praktické
 - studium je jednoleté nebo dvouleté
 - ukončeno složením závěrečné zkoušky a získáním vysvědčení
 - střední a těžké mentální postižení – škola plní funkci rehabilitační a až sekundárně funkci produktivní
- Celoživotní vzdělávání
 - Speciální kurzy a večerní školy
 - Rekvalifikační kurzy

Zaměstnávání mentálně postižených

- Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti
- Chráněná pracovní dílna
 - § 76 zákona č. 435/2004 Sb
 - pracoviště zaměstnavatele vymezené na základě dohody s úřadem práce
 - pro zaměstnávání osob se zdravotním postižením – nejméně 60% postižených
 - musí být provozována nejméně 2 roky
 - trénink pracovních dovedností, pracovního režimu a práce v kolektivu
- Podporované zaměstnání
 - konkrétního uživatele a konkrétní pracovní místo
 - podpora je poskytována i zaměstnavateli

Literatura:

Švarcová: Mentální retardace, Praha, Portál 2000, 2006

Valenta. Muller: Psychopedie, Praha, Parta 2003

Franiok: Vzdělávání osob s mentálním postižením, OV, OU 2005, 2007

Franiok, Kysučan: Psychopedie – speciální pedagogika mentálně retardovaných, OV, OU 2002

Černá a kol.: Kapitoly s psychopedie, UK, PdF 1995

Kysučan: Psychopedie, OLC UP 1990

Kvapilík, Černá: Zdravý způsob života mentálně postižených

Edelsberger + kol.: Defektologický slovník, Praha, H + H, 2000

Hartl: Malý psychologický slovník

Franiok: Speciální pedagogika – vybrané problémy, OV, OU 2006

Přednáška 20.3. 2010

Sekundární intelektové poruchy

Demence

Dá se zjistit nejdříve až od 2 let vývoje. Objeví se však i později. (Později vzniklé intelektové výpadky.)

Deteriorace, nebo deteriorizace – počínající nerovnoměrný intelektový vývoj. Dá se velmi špatně diagnostikovat, zvláště v počátku.

Demence senilní – ve stáří, úpadek již nabytých intelektových schopností. (70 – 80 let, i dříve, nebo také vůbec.)

Důležité upozornění: Kopírování a šíření tohoto materiálu se doporučuje!

Demence které postihují i děti

- Novotvary na mozku, i v době rozvíjející se demence je potřeba přiměřeně vzdělávat (prof. Rudolf Jedlička).
- Póurazové stavy demencí – pády z výšky, topení, apod.
- Demence epileptické – epilepsie je dobře diagnostikovatelná. Predispozice je u 20% obyvatel, trpí jí 1% obyvatelstva. Epilepsie – primárně generalizovaná a parciální (částečné). Epileptické záchvaty – zvyšují stále svou četnost. Někdy se stává, že bývá i jen několik vteřin, takže je dospělý ani nemusí zaznamenat.
- Demence alkoholická – (delirium tremens)
- Demence toxikomanická

Alzheimerova choroba – onemocnění psychiatrické i neurologické, odumírání nervů od kořenů. Od 2 do 10 let trvání choroby. – komplexní léčba neexistuje, končí smrtí. Vyskytuje se od 60 let věku. Pozdě se diagnostikuje. Postupně se člověku nedaří zvládat některé úkony, maskuje je až do bodu, kdy přestává fungovat v základních úkonech (netrefí domů, ztrácí věci, zapomíná, je neobratný – jemná motorika, koordinace pohybů, apod.) Léčba – psychofarmaka, oddalují nejtěžší fáze nemoci.

Terciální intelektové poruchy

- Pseudooligofrenie (sociální debilita). Případy dětí či mladistvých ze sociokulturně znevýhodněných (nepodněné prostředí) prostředí. Zvrácení tohoto vývoje je možné, pokud se zachytí včas. Romové, přistěhovalci.

Příklad – rodina se mu nevěnuje, nikdo s ním nekomunikuje, nedostatek podnětů.

Stupně mentálního postižení

Jiná mentální retardace – není možno stanovit míru mentálního postižení

Nespecifikovaná mentální retardace – autismus, opět není možno stanovit míru mentálního postižení

F 70 – rozdělení na lehký, střední a těžký stupeň

Verbální inteligenční testy

Řeč: rozvinutá, omezení po stránce obsahové a částečně formální, opožděný vývoj

Paměť a myšlení – může mít dobrou mechanickou paměť, snížená schopnost vnímat logiku, rozvoj logického myšlení až v pozdním věku, snížená schopnost chápat vnitřní souvislosti jevů, k rozvoji abstraktního myšlení nedochází

Chování a jednání – převažují emoce a pudy, možné i racionální jednání, očekávané chování je přiměřené vedení, možné i racionální jednání

Somatika – bez tělesných anomálií, mírně porušená jemná motorika (okolo 50% případů)

Integrace – sociální integrace velmi dobrá, výchova a vzdělávání

Speciální Vzdělávací Programy,

Upravené Vzdělávací Programy, pedagogická – možná při respektování individuálních zvláštností těchto žáků

F 71

- Problematický z hlediska vedení samostatného života
- omezená slovní zásoba
- poruchy komunikace, dyslálie
- jednoduché věty, řeč v 1. pádu
- krátkodobá mechanická paměť (výjimečně obrovská kapacita na úkor logiky)
- nepochopí logické vztahy a souvislosti
- konkrétní myšlení až ve vyšším věku
- absence abstraktního myšlení
- chování se řídí emocemi a pudy
- mírné tělesné anomálie
- poruchy koordinace pohybů, jemné i hrubé motoriky
- sociální integrace jen částečná, pedagogická jen při respektování ind. zvláštností těchto dětí

výchova a vzdělávání – SVP

F 72 – Těžký stupeň

- Neumožňuje vedení samostatného života
- Neverbální inteligenční testy
- Pokusy o artikulovanou řeč, repertoár pouze několika slov, mnohočetné poruchy komunikace, tetismus, motivace k řeči je podmíněna emočně
- Mechanická paměť špatná, převažuje krátkodobá
- Logické myšlení absentuje, abstraktní myšlenkové operace také
- V paměti uchovává málo
- Řídí se emocemi a pudy, reaguje na základě pudových impulsů
- Tělesné anomálie
- Nekoordinovaná motorika, poruchy jemné a hrubé motoriky
- Velmi silná citová přilnavost
- Sociální integrace jen částečná
- Pedagogická je nerealizovatelná
- Jsou zvyklí na stereotypy
- Výchova a vzdělávání – SVP
- Řeč už neplní funkci dorozumivací
- Dohled 24 hodin denně
- Problém s udržení osobní čistoty

F 73 – Hluboká MR

- naprostá závislost na osoby ve svém okolí
- jen neartikulované zvuky
- neuchovává nic v paměti
- pouze pudové impulsy
- rozsáhlé tělesné anomálie
- neschopnost samostatné lokomoce
- sociální integrace není možná
- pedagogická – v praxi se nerealizuje
- výchova a vzdělávání – SVP
- dožívání – průměr věku 30 let

70 – 84 IQ – Hraniční pásmo (není to MR!)

- běžné vzdělávání, bez potřeby úprav vzdělávacího programu
- pouze snížený intelekt (podprůměrní žáci)

Přednáška 9.10. 2010

Speciálně pedagogické centrum

- vznik po roku 1991
- v současnosti cca 87 center SPC v ČR
- PPP původně jako poradny pro volbu povolání, později diagnostika, péče o žáky se specifickými poruchami učení, metodická činnost, posuzování školní zralosti.
- Služby:
 - poradenské,
 - diagnostika
 - terapeutické,
 - metodické.

Úkoly:

- připravují podklady k zařazení dítěte
- navrhnou přiměřený způsob výchovy a vzdělávání
- provádějí depistáž (vyhledává) ve spolupráci s lékaři

- vede evidenci dětí a mladistvých se zdravotním postižením
- provádí diagnostiku
- poskytují poradenskou, výchovnou, metodickou a terapeutickou pomoc rodičům a pedagogickým pracovníkům
- provádí poradenskou činnost v oblasti sociálně právního poradenství
- je odborným garantem při integraci žáka se speciálními vzdělávacími potřebami v běžné základní škole
- sledují a vyhodnocují vhodnost zařazení a školní úspěšnost sledovaných dětí
- pomoc v otázkách profesní orientace
- osvětová a metodická činnost

Pracovní pozice

- Vedoucí SPC
- Speciální pedagog
- Psycholog
- Logoped (pokud se jedná o logopedické SPC)
- Sociální pracovnice
- terapeutičtí pracovníci

Neškolská zařízení

Zařízení sociální péče – sociální zařízení (Čtyřlístek, Barevný svět apod.), jsou to domovy pro mentálně postižené, patří pod rezort sociálních věcí. Bývalé ústavy sociální péče. Prošly reformou – humanizace, větší míra integrace, deinstitucionalizace, snížena kapacita, rodinný typ, větší míra soukromí pro klienty, chráněné dílny, zahrady.

Garantem vzdělávání klientů musí být škola – může být i v prostorách zařízení sociální péče.

Zařízení není určeno pro osoby s lehkou MR, ty jsou zařazeny do chráněného bydlení. Cílem je normalizovat život osob mentálně retardovaných.

Světové dějiny psychopedie

Felix Platter – Švýcar 17. stol. Pozoroval slabomyslné (2 skupiny). Péče probíhala v uzavřených zařízeních 18. st.

Francie Filip Pinel (Wiki) – zakladatel psychiatrie. Zasadil se o to, aby duševně nemocní nebyli vsazováni do okovů nebo do přísné izolace, ale do psychiatrických léčeben. Jako první rozlišoval duševní nemoci od psychóz. Idiocii chápal jako psychické onemocnění, při kterém se vyskytuje opoždění v rozvoji rozumových a afektivních (citových) schopností..

Případ Viktor (10 letý) – divoch z Aveironu (Wiki), usoudil, že je chlapec nevléčitelný.

J.E.D. Esquirol – žák Pinela. Začíná hovořit o lehčím stupni idiocie (imbecilita). 3 kategorie – podle úrovně řeči. Další členění – 2 skupiny podle chování (torpidní a eretická).

J. Itard – znovu se zabýval Viktorem a dosáhl zlepšení (částečná socializace), vzpřímení – používal nohy k chůzi, jedl už rukama, přijal šatstvo, nedosáhl pokroku v řeči. Chlapec měl rozvinuté vnímání k pozorování přírodních jevů.

E. Seguin – ucelený systém výchovy a vzdělávání, oddělení choromyslných a duševně postižených a na dětském oddělení zavedl výchovný režim.

Výchova – triáda:

- činnost – rozvoj motoriky, smyslů a počítků
- výchova myšlení – čtení, psaní a počty (trivium)
- výchova vůle – schopnost sebenasměrování vynaložení vůle k dosažení cíle.

Seguin napsal – Pojednání o morálce a hygieně a výchově idiotů a ostatních postižených dětí

Dějiny psychopedie v českých zemích

1871, založení Ernestina (Wiki) (ústav pro idioty), také útulek.

Karel Slavoj Amerling (Wiki), lékař, pedagog.

Karel Herfort – základy vědeckého výzkumu. Zavedl pozorovací karty – pokroky a projevy klientů. Výchova dětí – rozvoj smyslů, estetiky, hudební výchova, pracovní výchova, dílny košíkářské, zahrada apod.

1896 – otevření první pomocné školy v Praze ve škole u sv. Jakuba. 1908 Kladno, další škola. Morava 1919 Brno.

Čádovy sjezdy:

- První český sjezd pro péči o slabomyslné a školství pomocné (1909) s heslem „Zakládejte řádné ústavy pro slabomyslné a dobré pomocné školy“.
- Další sjezd v roce 1911 řeší problematiku pomocných škol a ústavů na Moravě.
- Třetí sjezd se zaměřuje na zlepšení života mentálně retardovaných z hlediska pedagogického, lékařského, právního a sociálního postavení (Eisová, 1983).. Základ vědeckého výzkumu slabomyslných.

1948 – zrušeny pomocné školy, zákon o jednotné škole. Vznikly školy zvláštní – naplnění i řeckými žáky (děti neznaly jazyk a byly později přeřazeny do zákl. škol.) Zákaz kočování romů – první vlna migrační – neznaly jazyk, nejevily snahu o asimilaci, výchovná zanedbanost, pseudooligofrenie

1980 – obnovení pomocných škol.

Dnes snaha o integraci mentálně postižených žáků do základní školy.